

9 Společný průzkum krajiny

Podobná aktivita je uvedena v kapitole Voda v krajině – Domácí úkol pro badatele. Vyberte, co vám více vyhovuje.

CÍL: Žáci zmapují krajinu, znají různé druhy prvků v krajině v souvislosti se zadržováním vody v krajině.

ČAS: 4 hod. – projektový den

POMŮCKY: Mapa okolní krajiny, tužka, fixy, popisy a fotografie prvků krajiny – viz Příloha pro pedagogy

POSTUP: Do dvojice pedagog rozdá vytištěnou základní mapu okolí, kam se s žáky vydají na průzkum. Společně prochází krajinou a zaznamenávají objevené prvky do mapy. Popisují, jak body vypadají. Pořizují fotografie. Všímají si těchto prvků:

Mokřad, mokřina, alej, remízek, solitérní strom, tůň, rybník, meandr – tyto zaznačují do mapy odstíny modré, zelené, hnědé.

Odvodňovací příkop, meliorační trubka, narovnaný tok, opevněný (vybetonovaný) tok, velké pole bez zeleně, eroze – zaznačují odstíny oranžové až červené.

Po příchodu do školy přemalují jednotlivé naznačené body do velké společné mapy ve třídě. Body očíslovají. Pedagog k označeným bodům může vytisknout pořízené fotografie a žáci z nich mohou vytvořit doprovodný materiál k mapě, každá fotografie nese číslo shodné s číslem patřícím bodu na mapě.

Pedagog upozorní žáky, aby k mapě tvořili i legendu. Např. tmavě zelený bod – solitérní strom, červený bod – vyústění odvodňovací trubky apod.

REFLEXE: *Jak se vám v terénu pracovalo? Jak náročné bylo mapování? Bylo těžké rozpoznávat jednotlivé prvky? Co všechno jste objevili? Jaké prvky v zkoumané krajině převažovaly? Co naopak podle vás chybělo? Kdybyste měli moc rozhodovat o této krajině, co byste do krajiny přidali? Co by se dalo reálně udělat s podporou dospělých?*

**SPOLEČNĚ S DĚTI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
ALŠTEK BROUMOV**

Živá voda
SPOLUPRÁCE PRO NÁVRAT VODY DO KRAJINY

PRAMĚNY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjielte**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

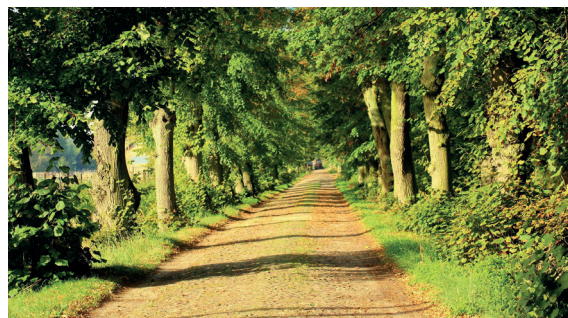

PŘÍLOHA: Popis krajinných prvků.

Mokřad – místa v krajině, kde se často drží voda. Rostou zde rostliny, které mají rády vodu, a žije zde pestrá škála živočichů (motýli, vážky, žáby, ...). Je to území bažin, rašelinišť apod.

Alej – neboli stromořadí. Skupiny stromů vysazené v linii, obvykle v pravidelných rozstupech. Zpravidla jde o doprovodný prvek vodních toků, hranic pozemků nebo dopravních komunikací.

Remízek – neboli remíz. Je část krajiny, která je přirozeným úkrytem drobných i větších živočichů v otevřeném prostoru. Remízky bývaly hranicemi mezi poli. Jsou porostlé různými keři, stromky a další bujnou vegetací.

Soliterní strom – strom/keř vysazený nebo přirozeně rostoucí osamoceně.

Tůň – prohlubeň v zemi vyplněná vodou. Voda se v ní může držet stále, nebo jen část roku. I když část roku vysychá, je domovem mnoha živočichů, nebo pomáhá zadržovat či zpomalovat silné přívalové deště.

Rybník – vodní plocha, kterou vytvořil člověk. Slouží většinou k chovu ryb a vodní drůbeže.

Meandr – zákrut řeky způsobený erozí. Vzniká při vymílání břehů jedné strany koryta a usazováním materiálu na druhé straně.

Odvodňovací příkop – malý až střední kanál pro odtok vody.

Meliorace – pojem meliorace označuje obecně všechna opatření vedoucí ke zvýšení úrodnosti půdy. Veřejně se však zažil pojem meliorace především pro systém odvodňující krajinu technickými opatřeními, jako jsou trubkové drenáže a příkopy.

Meliorační trubka – trubková drenáž nebo "husí krky" zakopané v zemi, stahující a odvádějící vodu z přilehlého okolí. Na fotce ukázka výusti meliorační trubky.

Meliorační šachta – místo soutoku 2 a více melioračních trubek, příp. kontrolní bod melioračního systému. V krajině viditelný často jako betonové skruže uprostřed polí.

Narovnaný, zregulovaný tok – uměle vytvořený tvar koryta toku. V minulosti docházelo k umělému narovnávání koryt v rámci regulačních opatření. Dnes občas dochází k opačnému procesu, správci vodních toků začínají toky vracet do původních podob koryt řek a potoků. Narovnané koryto může být obohacené betonovým opevněním, znemožňujícím vodě měnit tvar koryta. Významně urychluje proudění a odtok vody, znemožňuje život většině vodních živočichů.

Velké pole bez zeleně – plochy polí bez remízků, solitérních stromů, alejí... Často jsou velké plochy pole oseta jedním druhem plodiny. Pro řadu organismů jde o „poušť“. Všeobecně neprospívají životu.

Eroze – odnos půdy vodou nebo větrem

a) stružková

b) plošná

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BRDROUDKY**

Živá voda
ROMULÉŽ PRO NÁHRAD VODY DO KRAJINY

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP